

DEGERFORS
KOMMUN

Budget 2016

Verksamhetsplan 2017-2018

Utskick
Kommunfullmäktige
2015-12-21

Areal 385 km²

Mandatfördelning

2015-2018

Befolkning

2003-01-01	10 306
2004-01-01	10 181
2005-01-01	10 106
2006-01-01	10 093
2007-01-01	10 007
2008-01-01	9 903
2009-01-01	9 839
2010-01-01	9 709
2011-01-01	9 641
2012-01-01	9 551
2013-01-01	9 477
2014-01-01	9 500
2015-01-01	9 531

V	13
S	10
C	2
M	2
SD	2
KD	1
MP	1

31

Skatteuttag 2016

Kommunalskatt 22:30

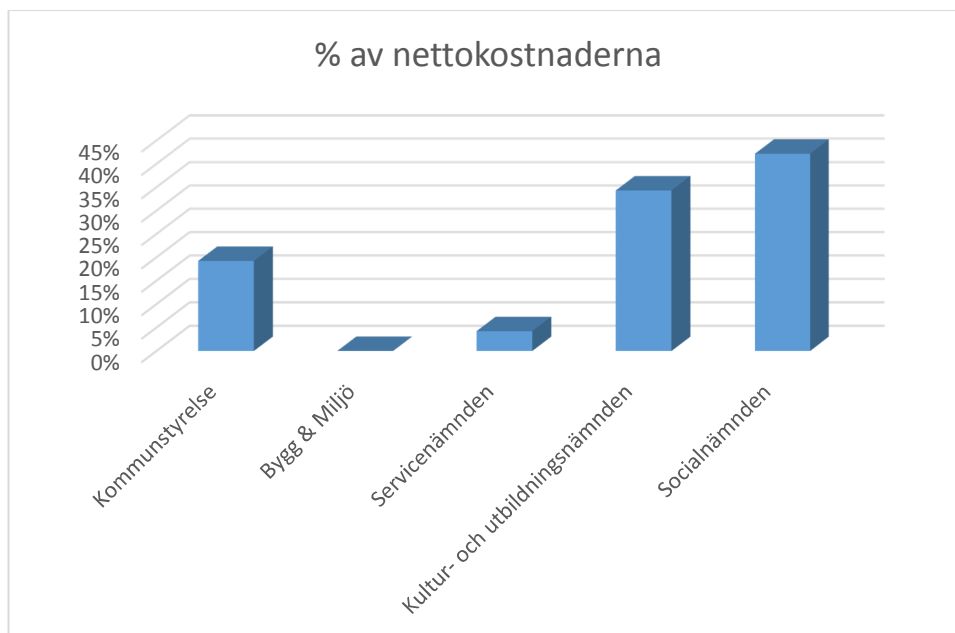
Landstingsskatt 11:55

Summa 33,85

Begravningsavgift, Svenska Kyrkan 0:30

Totalt 34:15

Nämndernas andel av ramtilldelning för 2016.

Degerfors – en lättbodd kommun med goda och hållbara livsvillkor!

Degerfors kommuns strategiska inriktning - Antagen av kommunfullmäktige i juni 2011.

Kommunfullmäktiges prioritering

Kommunens strategiska inriktning beskriver vilka målområden som ska utvecklas och förbättras under aktuell mandatperiod. Den strategiska inriktningen beskriver också de strategiska mål som ska uppnås under mandatperioden. Av nedanstående redovisade målområden prioriteras tre målområden mer än de andra:

- Degerfors måste bryta den negativa befolkningstrenden.
- Alla elever ska ha behörighet att kunna söka vidare till ett nationellt program på gymnasiet.
- Alla större beslut, som kommunfullmäktige fattar under mandatperioden 2011-2014, ska vara utformade så att de två ovan prioriterade målen för perioden beaktas. Dessa, och andra mål, ska förverkligas samtidigt som kommunens ekonomi ska vara i balans.

Begrepp

Med begreppet Degerfors kommunkoncern menas organisationen, det vill säga Degerfors kommun med förvaltningar samt de av Degerforsbolagen AB helägda dotterbolagen Degerfors Energi AB, Degerforsbyggen AB samt Degerfors Industrihus AB. I texten används fortsättningsvis kommunkoncernen. Med begreppet Degerfors menas det geografiska området Degerfors kommun.

Uppföljning av mål och prioriteringar

(Nedanstående text finns inte med i den strategiska inriktningen men är ett sätt att följa upp densamma.)

Degerfors kommun har beslutat att ansluta sig till Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) jämförelseprojekt kallat Kommunens Kvalitet i Korthet

(KKiK). Gapet mellan förtroendevalda och medborgarna blir allt större. Färre går med i politiska partier, det är stor ojämlikhet i valdeltagande mellan olika områden och förtroendet för politiker minskar. Projektet kom till utifrån ett behov av att ge de förtroendevalda en god bild av kommunens kvalitet. Allt för att förstärka medborgarperspektivet hos de förtroendevalda och deras behov av att förbättra kommunikationen med medborgarna om hur effektivt skattemedel används och vilka kvalitativa resultat det leder till för att skapa ett gott samhälle att leva i.

KKiK består av fem huvudområden där olika mått och mätformer tagits fram. De fem huvudområdena är:

- Din kommuns tillgänglighet
- Trygghetsaspekter i din kommun
- Delaktighet och information
- Din kommuns effektivitet
- Din kommun som samhällsutvecklare

En del av uppföljning av kommunfullmäktiges prioriterade och andra mål ska ske via dessa olika mått bl.a. för att stärka medborgarperspektivet i uppföljningen.

Strategisk inriktning 2011-2014

Strategisk inriktning 2011-2014 beskriver vilka mål som kommunfullmäktige beslutat ska utvecklas och förbättras under aktuell mandatperiod.

Styrsystemet för kommunkoncernen består av flera beståndsdelar, till exempel en vision antagen under 2015. Varje år utformas dessutom verksamhetsplaner som beskriver vad som ska åstadkommas årligen.

Strategisk inriktning 2011-2014 beskriver vad kommunkoncernen ska åstadkomma för medborgarna och potentiellt nya medborgare. En ny strategisk inriktning är under utarbetande.

Att vända befolkningstrenden

Degerfors måste bryta den negativa befolkningstrenden. Det ska ske genom aktivt arbete för att få

näringslivet i kommunen och i vår arbetsmarknadsregion att växa med en ökad sysselsättning som följd.

Även goda livsvillkor är avgörande för att de som redan bor i kommunen vill stanna kvar. Detta är nödvändigt även för att människor ska kunna välja Degerfors som bostadsort och pendla till arbeten utanför kommunen. Därför krävs bra kommunikationer, välutvecklad infrastruktur, en tilltalande exteriör miljö och god marknadsföring av kommunen.

Det ska vara en självklarhet för ungdomar att kunna skaffa sig sitt första egna boende i Degerfors. För barnfamiljernas möjligheter att leva och bo i kommunen är närheten till skolor en förutsättning. En god kollektivtrafik borgar för alla medborgares behov av rörlighet tillfredsställs. Kommunen ska delta i och stödja det nödvändiga arbetet med en rättvis och utjämnande regionalpolitik.

Kommunkoncernen ska aktivt arbeta med att framhålla alla positiva värden som finns i Degerfors. Kommunens invånare ska kunna agera ambassadörer för Degerfors.

Näringslivet växer och diversifieras

Kommunkoncernens huvudsakliga uppgift i tillväxtfrågor är att ge goda förutsättningar för näringslivet att utvecklas, differentieras och expandera. Viktigt är att stimulera innovationer och entreprenörskap, jobba för nya etableringar samt verka för att befintliga företag utvecklas och stannar kvar.

Ökande befolkning i bra boendemiljö

Degerfors utveckling är beroende av dess invånare. En växande befolkning innebär möjlighet till fortsatt utveckling och tryggad framtid. Goda kommunikationer, bra infrastruktur, god tillgång till bra bostäder, bra markberedskap och en attraktiv stadsmiljö lockar allt fler att bosätta sig i Degerfors.

Goda livsvillkor genom hela livet

Skolan är grunden för Degerfors framtida kompetensförsörjning, för hela samhällets utveckling och inte minst för enskilda individers möjlighet till ett bra liv. Vi vill att barn och unga ska få en gedigen grundutbildning som lockar till kunskapsfördjupning, fritt från könstraditionellt tänkande.

- Alla elever i grundskolan ska ha behörighet att kunna söka vidare till ett nationellt gymnasieprogram.

Det finns flera skäl till ställningstagandet att kunskapslyft för barn och unga är ett avgörande utvecklingsområde. Det är ett område där vi i dag inte har den nivå och utveckling som säkerställer en god framtid för människor i vår kommun. Utbildning och kunskap är en viktig bakomliggande faktor för att nå en bättre folkhälsa. Det finns också en koppling mellan kunskap och demokrati.

Ungdomsverksamheterna ska utvecklas i samarbete med ungdomarna själva. Föreningsverksamheterna är en förutsättning för ett välmående samhälle och ska stöttas. Föreningarnas nolltaxor vid hyra av fastställda lokaler ligger fast.

Ett jämställt Degerfors med berikande mångfald

Jämställdhet och mångfald är en **grundläggande** rättighet och en strategisk fråga för Degerfors kommun. Jämställdhet och mångfald är en självklar del av kommunens personalpolitik och en kvalitetsfråga då det gäller kommunens tjänster.

Med jämställdhet och mångfald menar vi:

- Alla människor har lika värde oavsett, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.
- En jämn fördelning av makt och inflytande för kvinnor och män.
- Främja att alla individer har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom alla väsentliga områden i livet.

Stimulerande fritid och god folkhälsa

En livsstil med goda vanor och stimulerande fritid bidrar till god folkhälsa. Kommunkoncernen har ett ansvar för att skapa goda förutsättningar och att ge möjligheter till detta.

Ett aktivt och rikt kulturliv

Degerfors ska bedriva en aktivt och rikt kulturliv, med kreativa mötesplatser och upplevelser som berör. Kultur betyder mycket för en kommuns dragningskraft och möjlighet att utvecklas. Därför behöver samspelet mellan kultur och andra samhällsområden fördjupas. Kulturen är en viktig del i det långsiktiga folkhälsoarbetet. Kulturell kompetens ska tas tillvara i den konkreta samhällsplaneringen.

God tillgänglighet

Den fysiska miljön, med allmänna lokaler, gaturum och trafik samt den kommunala servicen ska vara välkomnande samt anpassas till kommuninvånarens

behov i alla åldrar. God tillgänglighet innebär också anpassade öppettider, snabba svarstider, e-tjänster samt insyn i beslut och verksamheter. Kommunala handlingar inför möten i demokratiska organ ska finnas lättillgängliga på nätet, precis som protokoll från dessa sammanträden. God tillgänglighet handlar dessutom om goda kunskaper och gott bemötande hos medarbetare.

En god miljö

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Utgångspunkten för arbetet är den miljöpåverkan som naturen tål och anger det tillstånd för den lokala miljön som miljöarbetet ska sikta mot.

Ekonomi i balans

Kommunens ekonomi ska vara i balans. En långsiktig planering och ansvarsfull hushållning ger möjlighet till offensiva satsningar i en stark ekonomi och goda förutsättningar att klara lågkonjunktur. Det är viktigt att ha balans mellan kostnader och intäkter på såväl lång som kort sikt.

Positivt resultat

Ett över åren positivt resultat ger stabilitet i verksamheterna och möjlighet att hantera oförutsägheter och konjunkturmässiga svängningar. En förutsättning för detta är säkra prognoser och en stark budgetdisciplin i hela organisationen.

Den långsiktiga målsättningen är att resultatet återigen skall uppgå till minst 1 % av skatteintäkter och generella statsbidrag under planperioden.

Ansvarsfull investeringsnivå

Varje beslut om en investering ska kopplas till de driftkostnader som investeringen medför i framtiden. De löpande investeringarna skall understiga avskrivningarna. Större strategiska investeringar kan finansieras via lån. Den totala investeringsvolymen skall anpassas så nyupplåning minimeras.

Ansvar för pensionsskulden

Kommunen har ingen specifik pensionsmedelsförvaltning. Kommunen har ej heller gjort så kallade förtida inlösen av äldre pensionsförpliktelser. Detta innebär att varje verksamhetsår framöver måste finansiera de ökade kostnaderna för pensioner.

Effektiv organisation

Kommunkoncernens verksamhet består huvudsakligen av tjänsteproduktion. Det betyder att alla medarbetares kompetens och insatser i arbetet är en avgörande framgångsfaktor för Degerfors utveckling. För att utveckla en effektiv organisation krävs att uppdrag, ansvar och befogenheter är tydliga och kommunicerade. En effektiv organisation är en förutsättning för att kommuninvånarnas pengar, kommunalskatten, ska användas på bästa sätt.

Delaktiga och engagerade kommuninvånare

Kommunkoncernen ska ha en snabb handläggning av medborgarförslag och alla förslag ska behandlas respektfullt. Välinformerade och delaktiga invånare är Degerfors bästa ambassadörer.

Samverkan

Kommunkoncernen ska verka för samverkan som är utvecklande och god för inblandade parter. Sådan samverkan främjar kommunens utveckling, möjliggör en ökad kvalitet och ett effektivare arbetssätt. Samverkan ska ske såväl internt, inom kommunens förvaltningsorganisation och mellan tjänstemän och politiker som externt med andra kommuner och organisationer.

Kompetensförsörjning

Våra kommuninvånare ska mötas av kompetenta medarbetare som är stolta över sitt yrke och det arbete vi utför. Med rätt kompetens kan kommunen erbjuda kommuninvånarna kvalitativa tjänster med en god och effektiv service som överträffar förväntningarna. Med rätt kompetens skapas förutsättningar för utveckling i organisationen på både lång och kort sikt. För att attrahera arbetskraft är faktorer som en trygg anställning, en rättvis lön, meningsfulla arbetsuppgifter, bra ledarskap, möjlighet att påverka sin arbetssituation, rimlig arbetsbelastning och möjlighet till utveckling av betydelse.

Kommunen ska ta tillvara på de anställdas erfarenheter och kunskaper. Kommunens medarbetare förväntas delta i utvecklingsarbete där strävan efter största möjliga medborgarnytta och effektivt arbetssätt är i fokus.

Effektiva arbetsmetoder

Arbetsgivaren ska utveckla arbetssätt för effektiva tjänster med hög kvalitet och största möjliga medborgarnytta genom att systematiskt planera, utföra, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Genom processinriktning, kvalitetssäkring och helhetssyn ska kommunen skapa mervärde för invånarna.

Ekonomisk översikt och planeringsförutsättningar

Bakgrund och budgetutrymme

Budgetprocessen för framtagandet av budget 2016-2018 påbörjades i mars 2015 då en budgetkonferens hölls. Utifrån de skatteunderlagsprognoser som erhöles under våren 2015 fastställde kommunfullmäktige i juni nämndernas nettoramar för 2016. Med hänsyn till kostnadsuppräknings inrebar rambeslutet nettokostnadsanpassningar om – 891 tkr.

Effekten av skatteunderlagsprognoserna under hösten, effekten av kostnadsutjämningen, förbättrat utfall avseende invånarantal samt förväntad effekt med anledning av budgetpropositionen innebär att det budgeterade resultatet för 2016 uppgår till 7,4 mkr. Budgetförslaget innebär ett resultat om ca 1,40% av skatteintäkter och generella bidrag för 2016. I resultatet ingår finansiering från statsbidrag avseende ensamkommande flyktingbarn med 3,75 mkr. Efter ramfördelningen i juni har utökningar hos nämnderna gjorts med totalt 3,9 mkr, vilket ligger med i resultatet om 7,4 mkr.

Skatteintäkter och utjämning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) gör i sin senaste prognos i oktober 2015 bedömningen att skatteintäkterna och de generella statsbidragen vid en oförändrad skattesats förändras enligt följande utifrån den senaste justeringen avseende befolkningsförändringen. Några riktade statsbidrag ingår med andra ord inte i nedanstående tabell.

	Skatteintäkter	Generella bidrag	Totalt
2015-2016	+ 4,4 %	+13,6 %	+ 6,2 %
2016-2017	+ 4,4 %	- 4,6 %	+ 2,4 %
2017-2018	+ 4,6 %	- 5,5 %	+ 2,5 %

Av tabellen ovan framgår att den sammantagna ökningen mellan åren av kommunens viktigaste inkomstkälla, skatteintäkter och generella bidrag varierar mellan 2,4 % - 6,2 % under planeringsperioden. Största ökningen är mellan 2015-2016.

Kostnadsuppräknings

Kostnadsuppräknings under planeringsperioden har skett i enlighet med de uppgifter Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) presenterar i sina budgetförutsättningar från hösten 2014. Löneuppräknings har skett med 3,1 % 2016 och 3,5 % 2017 medan övriga kostnader räknats upp med 0,1 %, för 2016 och 1,5 % för 2017.

Befolkningsutveckling

Kommunen har under en följd av år minskat i befolkning. Som kan utläsas på sidan 2 i detta budgetdokument har kommunens befolkning minskat med ca 575 invånare de 10 senaste åren. Invånarantalet 2014/2015 uppgick till 9 531 st.

Budgeten för 2016 har upprättats utifrån en ökad befolkning med 38 personer. För åren 2017 och 2018 är förutsättningarna en minskning med 18 invånare per år. Minskningen om 18 personer motsvarar den genomsnittliga förändringen under de senaste fem åren.

Riktade statsbidrag

Riksdagens satsning på förskola, lågstadiet samt vård och omsorg har delvis hanterats genom ramökning för att tydliggöra nettokostnadsökningen i dessa verksamheter.

Omsorgen för funktionshindrade

Medel finns avsatta för att starta upp en nytt boende under våren 2016 inom omsorgen för funktionshindrade.

God ekonomisk hushållning

De finansiella målsättningarna inom begreppet god ekonomisk hushållning behövs för att betona att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten behövs för att visa hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, dvs en koppling mellan ekonomi och verksamhet. Dessa behövs även för att främja en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet samt att göra uppdraget tydligt gentemot medborgarna.

Minst en delårsrapport skall behandlas av kommunfullmäktige. Degerfors kommun upprättar sin delårsrapport per 30 juni. Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Sammanfattningsvis kan man säga att ekonomisk hushållning kan ses i två steg:

- 1) Att hushålla i tiden
- 2) Att hushålla över tiden

Om kommunen under ett år förbrukar mer pengar än vad som erhålls innebär det att det blir kommande år eller kommande generationer som måste betala för denna överkonsumtion.

Skulle ett negativt resultat uppstå skall en åtgärdsplan upprättas som innehåller uppgifter om hur och när det egna kapitalet skall vara återställt.

Finansiella målsättningar

Positiva resultat behövs bland annat för att finansiera investeringar och värdesäkra anläggningstillgångar. Kommunen måste även beakta samtliga pensionsåtaganden, även de som ligger i ansvarsförbindelsen. Stora pensionsavgångar åren framöver medför ökade pensionsutbetalningar och om inte pengar sätts av för detta ändamål kommer utrymmet för att bedriva verksamhet att minska i framtiden. Ett positivt resultat innebär att osäkra prognoser kan hanteras på ett bättre sätt och kan även innebära att goda år kan finansiera dåliga år för att undvika neddragningar vid lågkonjunktur. Det är även viktigt med positiva resultat för att främja utvecklingen.

Kommunens finansiella mål för 2016-2018 är följande:

- Kommunens resultat ska under planperioden uppgå till minst* nedanstående nivå exklusive kostnader som uppstår inom social investeringsfond:
2016: 5,3 mkr (1 %)
2017: 5,4 mkr (1 %)
2018: 5,5 mkr (1 %)

Resultatnivån inklusive kostnader för projekt som uppstår inom social investeringsfond får ej understiga**:

2016: 4,0 mkr
2017: 4,8 mkr
2018: 5,0 mkr

- Ingen nyupplåning ska ske under mandatperioden för de objekt som finns upptagna i investeringsbudgeten.
- Under mandatperioden 2015-2018 uppgår den samlade investeringsnivån till högst 120 mkr.
- Soliditeten har de senaste åren sjunkit till under 30 %. Vid slutet av 2017 ska soliditeten återigen uppgå till minst 30 %.
- Skattesatsen skall vara oförändrad under planperioden, d v s uppgå till 22,30 kr.

Övergripande verksamhetsmål:

Ekonomi sätter gränsen för verksamhetens omfattning

*Procentsatsen inom parentes är resultatet i förhållande till skatteintäkter och generella bidrag

** bedömd nivå utifrån kvarvarande medel i den sociala investeringsfonden

Resultatutveckling

Det prognostiserade resultatet för 2015 uppgår till ca -3,7 mkr, exklusive statens avisering som bidrag till kommunerna för att klara flyktingsituationen. Bidraget är tänkt att användas under 2015 och 2016. Det prognostiserade *justerade* resultatet för 2015 väntas uppgå till +0,8 mkr. Skulle denna prognos stå sig innebär det att kommunen klarar balanskravet för 2015.

Resultatet för 2016 är budgeterat till 7,4 mkr för 2016 och för 2017 och 2018 uppgår det till 8,6 respektive 6,4 mkr. Resultatet för 2016 innehåller dock ej prognostiserade kostnader för Vägen Vidare, ett projekt som beviljats ur den sociala investeringsfonden, 0,8 mkr. Med dessa förutsättningar klaras budgeten för både 2017 och 2018 utan ytterligare sparbetning.

Enligt prognos från KPA har vi en period med relativt låg ökningstakt för våra pensionskostnader. Ökningen mellan 2016-2018 bedöms uppgå till drygt 0,5 mkr. Utrymmet för ökningen avseende pensionskostnader har skapats inom resultaten då kommunen inte har någon avsättning för detta ändamål.

Finansiella nyckeltal 2016-2018

	2016	2017	2018
Nettokostn andel av skatteintäkter och generella bidrag, %	98,6	98,4	99,2
Periodens resultat, tkr	7 374	8 554	6 356
Resultat i förhållande till skatteintäkter o generella bidrag, %	1,40	1,59	1,15
Soliditet, %	28,4	30,4	32,0

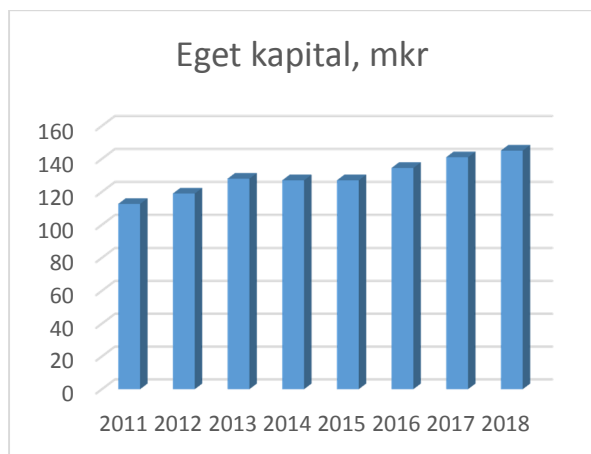
Ovanstående diagram visar resultatutvecklingen sedan 2011. Åren 2012, 2013 och 2015 innehåller återbetalning avseende AGS-försäkring för åren 2008-2004. Resultaten för 2014 och 2015 innefattar projekt inom den sociala investeringsfonden med 2,2 mkr respektive 2,5 mkr. I resultatet för 2015 ingår även en realisationsförlust om 2,3 mkr avseende "Labbis". Statens satsning på flyktingverksamhet, 11,4 mkr, som kommer utbetalas under 2015 ingår

inte i resultatet för varken 2015 eller 2016. Kommunen har inget tidigare negativt resultat som måste återställas inom planperioden.

Kommunstyrelsens anslag för oförutsedda kostnader uppgår 2016 till 4,2 mkr. En del av dessa medel planeras att användas för genomlysningar av några större verksamheter.

Utveckling av eget kapital

Med anledning av omstruktureringsåtgärderna under 2009 och 2010 minskade det egna kapitalet kraftigt och som lägst uppgick det till ca 113 mkr. De positiva resultaten för 2012 och 2013 har medförd återhämtning till ca 128 mkr. Resultatet för 2016 innebär en nivå om ca 135. Vid utgången av 2018 bedöms det egna kapitalet uppgå till knappt 150 mkr.

Nettoinvesteringar

Investeringsbudgeten för 2015 uppgår till nästan 50 mkr. Hela anslaget kommer inte förbrukas utan 9,7 mkr bedöms behöva ombudgeteras till 2016. Nivåerna under planperioden 2016-2018 inklusive ombudgetering bedöms enligt följande.

- 2016 34,6 mkr
- 2017 21,3 mkr
- 2018 20,6 mkr

Under 2015 avslutas två stora investeringsprojekt. Det gäller dels VA-utbyggnad av Västra Möckelnstranden samt den nya räddningstjänststationen.

VA-verket i Degerfors är det investeringsprojekt som kan bli det största under planperioden. Osäkerhet finns fortfarande om vilken omfattning det blir på projektet. Utredning pågår för närvarande. Utöver

ombyggnation av VA-verket så är ett nytt renhållningsfordon och nya gatuöverbyggnader de största enskilda projekten 2016-2018.

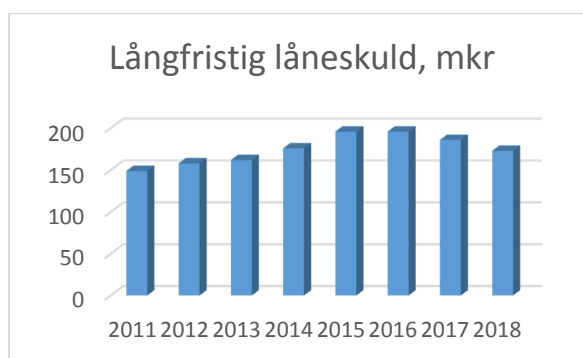

Hela investeringsbudgeten för 2015 kommer inte förbrukas innevarande år utan projektmedel kommer att föras över till 2016 efter separat beslut. Beloppet väntas uppgå till knappt 10 mkr.

Låneskuld

Kommunens långfristiga låneskuld har under de två senaste åren ökat med 35 mkr. Skulden uppgår vid årsskiftet 2015/2016 till ca 196 mkr. Anledningen till skuldökningen är den höga investeringsnivå kommunen haft. Nuvarande planeringsförutsättningar innebär att vi sett taket på ökningen och de budgeterade resultaten och investeringsnivåerna under planperioden medför att amortering kan påbörjas. I liggande budgetförslag finns amortering upptaget med 10 mkr per år med för 2017 och 2018.

För 2015 finns en beslutat men ej verkställd upplåning om 3,3 mkr. Bedömningen är att denna upplåning ej behöver verkställas.

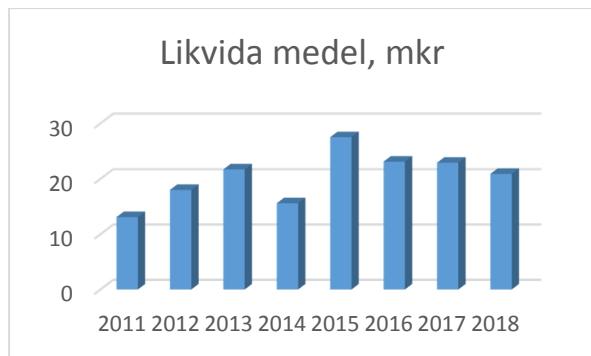
Likviditet

Nivån på likvida medel har upprätthållits under 2014 och 2015 på grund av nyupplåning. I slutet av 2015

har staten utlovat tillskott till kommunerna beroende på flyktingsituationen. Nivån för Degerfors kommuns del uppgår till 11,4 mkr och har ej ingått i tidigare likviditetsplanering. Även återbetalningen av AGS-försäkring avseende 2004, 4,2 mkr, är nytillskott utifrån en planeringssituation.

Trots planerad amortering 2017 och 2018 ligger de likvida medlen på en tillräcklig nivå.

Personalpolitikens inriktning

Kommunfullmäktige har antagit ett nytt personalstrategiskt program som börjar gälla den 1 januari 2016. Kommunens personalpolitiska vision lyder "Vi trivs på jobbet!" och programmet ska ge chefer och medarbetare vägledning för att uppnå visionen.

Programmet omfattar fem områden:

1. Ledarskap och medarbetarskap
2. Arbetsmiljö
3. Samverkan
4. Personal- och kompetensförsörjning
5. Lön och förmåner

Under 2016 kommer den första omgången av kommunens nya chefsintroduktionsprogram genomföras. Programmet avser nya chefer och ska bland annat ge deltagarna kunskaper i:

- Personalfrågor
- Ekonomi
- Arbetsmiljö
- Kommunkunskap

Därutöver hålls chefsmöten en gång i månaden där kommunens chefer hålls informerade i aktuella frågor. Under året kommer bland annat utbildning i kommunikation för chefer samt medieträning att hållas.

En välstrukturerad och aktuell chefs- och medarbetarhandbok på intranätet är ett viktigt stöd för cheferna i det dagliga arbetet. Under året kommer den befintliga lösningen ses över och utvecklas.

En ny arbetsmiljöpolicy antogs av kommunfullmäktige i juni 2015. Som ett led i arbetsmiljöarbetet ska samtliga chefer och skyddsombud genomgå en grundläggande arbetsmiljöutbildning. Det är viktigt att utbildningen håller hög nivå och under 2016 kommer formerna för detta att ses över.

Under 2015 har kommunen erbjudit stöd i form av sluta-röka-grupper till medarbetare som önskar bli rökfria. Denna möjlighet kommer att ges även 2016. På försök kommer även livsstilsgrupper med fokus på kost att erbjudas.

Sjukfrånvaron medför stora kostnader för kommunen, störningar i arbetsgrupper och kan försämra kommunens förmåga tillgodose medborgarnas behov på bästa sätt. För att motverka en ökning av kommunens sjukfrånvaro ska våra rutiner och stödssystem kontinuerligt ses över och utvecklas.

I syfte att uppnå kommunens olika mål och kontinuerligt utveckla verksamheten ska vi arbeta aktivt och professionellt med rekrytering och kompetensstyrning. Rätt kompetens hos medarbetarna är en förutsättning för att kommunens verksamheter ska kunna nå förväntat resultat. Under 2016 kommer ett arbete att bedrivas med sikte på att utveckla kommunens förmåga att kartlägga medarbetarnas kompetens, de kompetenskrav som finns för att utföra olika arbetsuppgifter samt vilka kompetensutvecklingsbehov som finns nu och på sikt.

Arbetet med lönebildning är en fortsatt viktig och ständigt pågående process i kommunens personalarbete. Kommunens lönepolitik ska ge förutsättningar att behålla och utveckla personalen samt att rekrytera goda medarbetare. Kommunens lönebildning ska följa de riktlinjer som de centrala avtalen anger. Som ett led i arbetet med att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare kommer olika former av bruttolönevaxling att övervägas under året.

En ny pensionspolicy är under utarbetande i samverkan med KPA och Karlskoga kommun. Ett förslag till ny policy bedöms kunna lämnas för beslut under våren 2016.

KOMMUNSTYRELSE

Antal ledamöter: 11

Ordförande: Roland Halvarsson

Förvaltningschef: Max Tolf

Nämndens verksamhet

Kommunstyrelseförvaltningen svarar för arbetet runt den politiska verksamheten i kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Arbetet vid kommunstyrelseförvaltningen leds av förvaltningschef som till sin hjälp har en kansliavdelning, en ekonomi- och personalavdelning, en näringslivsavdelning samt en samhällsbyggnadsavdelning. Tillsammans med kommunens förvaltningschefer ingår kommunstyrelsens avdelningschefer i en ledningsgrupp för helhetssyn och övergripande gemensamt ansvar för kommunens verksamhet och utveckling.

Verksamhetsidé- övergripande mål

Kommunstyrelseförvaltningen är en serviceorganisation som skall samordna och verkställa kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens beslut och intentioner samt ge service till den politiska organisationen, förvaltningarna, medborgarna och näringslivet. Genom samverkan ska kommunstyrelseförvaltningen underlätta för den decentraliserade organisationen för att nå ett effektivt resursutnyttjande och medborgarnytta

Mål för verksamheten

Hög servicenivå

Målen inom detta område följer den strategiska inriktningen om en god tillgänglighet. En hög servicenivå gentemot medborgarna innebär:

- Ansökningar inom bygg- och miljöområdet ska behandlas skyndsamt utan onödigt dröjsmål som kan innebära olägenhet för den enskilde.
- Allmänhetens kontakt med kommunen ska ske på ett tillmötesgående sätt och utan dröjsmål i handläggningen.
- Förvaltningens interna serviceorgan ska bistå nämnder och övriga förvaltningar med efterfrågad service på tillmötesgående sätt.

Rättssäker handläggning

Målen inom dessa områden följer den strategiska inriktningen om en effektiv organisation.

- Besvärärendena inom bygg- och miljöområdet ska stå sig vid överprövning i första instans.
- Handlingar ska färdigställas och skickas ut/vara tillgänglig på lämpligt sätt i god tid inför sammanträden så att de förtro-endevalda

har tillräckligt med tid att sätta sig in i ärendena. Enligt kommunallagen och kommunstyrelsens och nämndernas reglemente gäller följande tider inför sammanträde:

- Kommunfullmäktige, senast 7 dagar innan sammanträdet
- Kommunstyrelsen och övriga nämnder, senast 4 dagar innan sammanträdet.

Mål utifrån en hållbar utveckling

En aktuell och genomarbetad översiktsplan ger förutsättningar för att följa den strategiska inriktningen avseende en god miljö, goda livsvillkor genom livet, ökande befolkning i bra boendemiljö.

- Arbetet med översiktsplan i Degerfors kommun har pågått i varierande omfattning under hösten 2012 och under 2013. Under 2015 ska den komma upp till behandling i kommunfullmäktige.

Målet följer den strategiska inriktningen om att näringslivet växa och inom och med ett flertal näringsgrenar.

- Kontakterna med befintliga och nya företag ska utföras på ett sätt som innebär att företag väljer att stanna kvar i Degerfors kommun eller förlägga ny verksamhet inom kommunen.

Verksamhetsförändringar år 2016

Utifrån de budgetdirektiv som finns och de budgetförutsättningar som gäller sker inga direkta förändringar vad gäller verksamheter eller åtaganden i budget 2016.

Kommunstyrelsens anslag 2016 för oförutsedda behov uppgår till 4 192 tkr. Kommunstyrelsens anslag för oförutsedda kostnader ska under 2016 användas för att genomlysna några större verksamheter. Separata beslut kommer fattas om detta. En relativt stor del av medlen kan komma att behövas för att täcka ökade kostnader inom kultur- och utbildningsnämnden. Kommunstyrelsen disponerar anslaget i sin helhet.

Inom Kommunstyrelsens ansvarsområde har 300 tkr budgeterats för arbete med en ny hemsida.

Budgetsammandrag	Bokslut 2014	Budget 2015	Budget 2016
Verksamhetens intäkter	5 419	4 157	3 965
Verksamhetens kostnader	-101 270	-100 868	-102 272
- varav personalkostnader	-19 233	-20 056	-20 489
- varav kapitaltjänstkostnader	-111	-295	-430
Verksamhetens nettokostnad	-95 851	-97 403	-98 272
Driftbudgetram	-96 525	-97 403	-98 272
Resultat	674	0	0
Andel av nämndernas totala nettokostnad, %	20%	20%	19%
Nettokostnad/invånare, kronor	10 057	10 121	10 299
Nettoinvesteringar	19 964	3 000	2 000
Personal – antal helårsarbetare	30,10%	30,10	29,10
Personalkostnadernas andel av kostnader, %	19%	20%	20%

*Exklusive blockhyror (hyresintäkter och –kostnader visavi Degerforsbyggen) men inklusive kommunstyrelsens anslag för oförutsedda kostnader.

Verksamhetsmått	Bokslut 2014	Budget 2015	Budget 2016
Kommunfullmäktige och KS	1 813	1 994	2 211
Partistöd	440	481	492
Bidrag till kulturell verksamhet inkl nolltaxa	877	880	980
Näringslivsbefrämjande åtgärder	2 201	2 531	2 702
Turism (exkl camping)	952	1 000	739
Personal och ekonomiadministration, tkr	6 791	6 862	7 169
Frivilliga skolformer	53 679	52 000	50 700

BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN

Antal ledamöter: 9

Ordförande: Torbjörn Holm

Förvaltningschef: --

Verksamhetsområden

Bygg- och miljönämndens verksamhet omfattar främst prövning och tillsyn enligt plan- och bygglagen, miljöbalken och livsmedelslagen.

Nämnden har ingen personal anställd utan personalen har kommunstyrelsen som anställningsmyndighet.

Verksamhetsidé

Bygg- och miljönämnden är tillståndsgivande myndighet och tillsynsmyndighet inom sina ansvarsområden. Det åligger dessutom nämnden;

att uppmärksamt följa utvecklingen inom kommunen i bebyggelsehänseende och i miljö- och hälsoskyddshänseende och därvid utarbeta de förslag som är påkallade samt medverka i planering när sådana frågor berörs,

att samarbeta med myndigheter, organisationer och enskilda vars verksamhet berör nämndens ansvarsområden samt

att lämna allmänheten råd och upplysningar i frågor som rör nämndens ansvarsområden.

Verksamhetsinriktning 2016

Inom tillsynsområdet PBL förväntas byggaktiviteter utmed västra Möckelnstranden på grund av förändrade planförutsättningar. I övrigt fortsätter arbetet med ovårdade tomter. Inom miljöområdet avses ett projekt om giftfri förskola/vardag prioriteras.

Tillsynsskulden inom livsmedelskontrollen ska arbetas bort.

Mål utifrån en hållbar utveckling

Nämnden har fastställt behovsutredningar och verksamhetsplan för 2015-2017. Kontrollplan för livsmedelstillsynen fastställs årligen. Verksamhetsplanen är miljömålsbaserad utifrån de nationella miljömålen.

Budgetsammandrag	Bokslut 2014	Budget 2015	Budget 2016
Verksamhetens intäkter	0	0	0
Verksamhetens kostnader	-79	-118	-121
- varav personalkostnader	-76	-87	-90
- varav kapitaltjänstkostnader	0	0	0
Verksamhetens nettokostnad	-79	-118	-121
Driftbudgetram	-111	-118	-121
Resultat	32	0	0
Andel av nämndernas totala nettokostnad, %	0	0	0
Nettokostnad/invånare kronor	12	12	13
Nettoinvesteringar	0	0	0
Personal – antal helårsarbetare	0	0	0
Personalkostnadernas andel av kostnader, %	96%	74%	74%

SERVICENÄMNDEN

Antal ledamöter: 7

Ordförande: Per-Olov Linder

Förvaltningschef: Anders Luthman

Nämndens verksamheter

Servicekommitténs uppgifter omfattar

- Vatten- och avloppsreningsverk med distributionsnät
- Renhållning
- Gatu- och väghållning
- Grönytor, parker och parkanläggningar samt allmänna platser
- Upplåtelse av torgplatser för allmän handel
- IT- och telefonifrågor
- Kommunens fordon, inkl leasingbilar
- Vaktmästeri
- Kommunens förvaltningsfastigheter

Kommunala handikapprådet (KHR) är underordnad servicekommittén och servicekommitténs ordförande ska också vara ordförande i KHR.

Servicekommitténs mål

Servicekommitténs mål finns beskrivna i detalj i SRN 5-2015/5. Målen handlar om Ekonomi i balans, Miljöhänsyn, Väghållning, Park- och utemiljö, Säker och stimulerande miljö för barn och ungdomar, It- och telefoni, Fastighetsadministration, Vaktmästeri och Personal.

Skattefinansierad verksamhet:

- Servicefunktioner inom telefoni och IT/adm
- Vaktmästeri
- Fastigheter
- Gata och park

Servicekommittén har tilldelats budgetram för 2016 med 21 145 tkr exkl kapitaltjänst. Till detta ska läggas ett belopp om 420 tkr vilket är överföring mellan nämnderna för att slippa administration avseende telefonikostnader. I budgetarbetet har löner räknats upp och även övriga kostnader har anpassats till den nivå de beräknas uppstå.

Avgiftsfinansierad verksamhet:

- Vatten och avlopp
- Renhållning

Finansieras till 100% med avgifter vilket innebär att kostnader och intäkter tillsammans ska innebära ett nollresultat. Renhållningskollektivet lägger en nollbudget. Vad gäller VA-kollektivet så läggs en negativ budget för 2016. Kollektivet har en upparbetad vinst om drygt 3,7 mkr som kommer användas för att utjämna underskottet. I förlängningen kommer abonnentavgifterna att behöva höjas men först bör den upparbetade vinsten minska i storlek. Underskottet för 2016 kan komma att uppgå till 750 tkr. Till detta bör läggas det faktum att VA-verksamhet sällan hinner genomföra samtliga investeringar som planeras vilket i förlängningen ger en lägre kapitaltjänst än budgeterat. Dessutom ska anslutningsavgifter periodiseras över anläggningens tid och vad gäller Västra Möckelnstranden har periodiseringsperioden bestämts till 10 år. 1/10 av anslutningsintäkterna kommer alltså VA-kollektivet till del varje år de närmaste åren, vilket inte finns upptaget i nedanstående budget. Beloppet 750 tkr kommer alltså sjunka betydligt och landa på mellan 300-500 tkr i underskott.

Investeringar (tkr)

	2016	2017	2018
Skattekollektiv	7 890	8 075	7 175
Renhållning	2 800		
VA-kollektiv	7 650	6 700	7 000
Totalt	18 340	14 775	14 175

Budgetsammandrag, Servicenämnd Skattekollektivet	Bokslut 2014	Budget 2015	Budget 2016
Verksamhetens intäkter	17 513	16 264	16 114
Verksamhetens kostnader	-45 775	-43 856	-45 771
- varav personalkostnader	-13 474	-16 988	-17 815
- varav kapitaltjänstkostnader	-7 091	-7 505	-8 092
Verksamhetens nettokostnad	-28 263	-27 592	29 657
Driftbudgetram (inkl. kapitaltjänstkostnader)	-26 746	27 592	29 657
Resultat	-1 517	0	0
Andel av nämndernas totala nettokostnad, %	6%	6%	6%
Nettokostnad/invånare, kronor	2 965	2 895	3 112
Nettoinvesteringar	7 152	8 900	7 890
Personal – antal helårsarbetare	35	36	36
Personalkostnadernas andel av kostnader, %	29%	39%	39%

Avgiftskollektiven ingår inte i ovanstående förutom vad gäller antalet helårspersonal.

Budgetsammandrag, Servicenämnd Avgiftskollektiven	Bokslut 2014	Budget 2015	Budget 2016
Verksamhetens intäkter	26 697	28 774	26 654
Verksamhetens kostnader	-26 070	-28 774	27 404
- varav personalkostnader	-4 101	-3 801	- 5 681
- varav kapitaltjänstkostnader*	-6 410	-7 161	-7 223
Resultat **	626	0	-750
Nettoinvesteringar	16 579	23 050	10 450

*Kapitaltjänstkostnaden är uppskattad.

**Underskottet hänförs i sin helhet till VA-kollektivet. Beloppet 750 tkr kommer sjunka och troligen landa på mellan 300-500 tkr i underskott. Se förklaring föregående sida.

KULTUR- OCH UTBILDNINGSNÄMND

Antal ledamöter: 11

Ordförande:

Peter Pedersen

Förvaltningschef:

Anna-Lena Sandell

Nämndens verksamhet

Kultur- och utbildningsnämndens verksamheter indelas i två huvudområden:

- *Kultur- och fritidsområdet* omfattar musikskola, bibliotek, fritidsverksamhet, föreningsstöd och fritidsanläggningar.
- *Utbildningsområdet* omfattar förskoleverksamhet, öppen förskola/familjecentral, pedagogisk omsorg på obekvämtid, förskoleklass, grundskola, fritidshem, grundsärskola.

Verksamhetsidé- övergripande mål

Verksamheten inom *kultur- och fritidsområdet* skall verka för ett aktivt och mångsidigt kulturutbud som gör det möjligt att leva ett kreativt liv i Degerfors Kommun.

Utbildningsområdet styrs av skollagen, förordningar, läroplaner och kommunala styrdokument. Verksamheten är målstyrd och måluppfyllelsen följs upp regelbundet.

Förskolan är en egen skolform och utgör det första steget i utbildningssystemet. Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande.

Grundskolan skall i enlighet med styrdokument erbjuda alla barn möjlighet till utveckling utifrån egna förutsättningar.

Mål

Kultur- och utbildningsnämnden har med utgångspunkt i Skollagen och Strategisk inriktning 2011-2014 formulerat följande övergripande mål för sin verksamhet, vilket ska vara väl känt av samtliga medarbetare i organisationen. Målet är detsamma som föregående år, för att nå resultat krävs att verksamheten kan jobba med målen över en längre period:

Alla elever ska lägst nå målen (godkänt) i alla ämnen.

Detta mål är kultur- och utbildningsnämndens övergripande mål som samtliga verksamheter ska arbeta mot. Detta bryts sedan ner av respektive verksamhet och underliggande indikatorer och strävanmål tas fram. Dessa beslutas inte politiskt men redovisas i respektive verksamhets kvalitetsrapport och relevanta uppföljningar.

Verksamhetsförändringar 2015-2017

Ett ökat krav att ta emot nyanlända kommunmedborgare inom såväl förskola som skola, kräver ytterligare resurser i form av lokaler, lärare, kompetensutveckling och skoltransporter. Förvaltningens samtliga verksamhetsområden står inför stora och svårbemästrade utmaningar.

Förvaltningens förbättringsåtgärder 2016-2017

Analys av förvaltningens verksamhetsområden samt framtagande av förbättringsförslag är ytterst viktigt att få till stånd för att kunna öka måluppfyllelsen.

Kultur – fritid

Musikskolan

Musikskolans verksamhet bidrar kraftfullt till att främst ungdomar får en kreativ och berikande fritid. Även vuxna kan få ta del av musikskolans utbud.

Biblioteket och föreningslivet

Biblioteket liksom det rika föreningslivet bidrar var och en på sitt sätt till att det ska vara berikande att bo och verka i Degerfors kommun. Föreningslivet i Degerfors är trots kommunens storlek av avsevärd betydelse.

Fritidsgård

Fritidsgårdens verksamhet bygger på att skapa arenor där ungdomar kan träffas under ordnade former och ha en aktiv fritid. Diskussioner om förändrad verksamhet kommer att föras och förslag kommer att läggas under 2016. Fritidsgårdens verksamhet måste anpassa sig till den snabbt föränderliga värld som är idag. Gamla strukturer måste brytas.

Genomförda ek. förändringar inför 2016

Förvaltningens budget på 167 635 tkr förstärktes med en ramökning för särskild undervisningsgrupp samt studiehandledare för nyanlända 2 750 tkr. Ökat kostpris 131 tkr samt 800 tkr för att fördela vid diverse förväntade behov inom förvaltningen. Detta sammantaget ger då en total budget för 2016 på 171 316 tkr exklusive kapitaltjänster.

Efter sammanställning av 2016 års budget kan konstateras att utgångsläget för budgeten är för hög. Arbetet pågår med att komma till rätta med differensen.

Investeringar 2016-2018

Förvaltningen har stramat åt investeringsbudgeten från och med 2015. Ramen för 2016 uppgår till 3 187.

Budgetsammandrag Kultur- och utbildningsnämnd	Bokslut 2014	Budget 2015	Budget 2016
Verksamhetens intäkter	11 637	9 090	10 068
Verksamhetens kostnader	-172 616	-175 954	-184 022
- varav personalkostnader	-113 748	-119 596	-122 710
- varav kapitaltjänstkostnader	-2 524	-2 630	-2 638
Verksamhetens nettokostnad	-160 979	-166 864	-173 954
Driftbudgetram (inkl. kapitaltjänstkostnader)	-160 323	-166 864	-173 954
Resultat	-656	0	0
Andel av nämndernas totala nettokostnad, %	33%	33%	34%
Nettokostnad/invånare, kronor	16 945	17 507	18 250
Nettoinvesteringar	4 216	3 239	3 187
Personal – antal helårsarbetare	240	240	250
Personalkostnadernas andel av kostnader, %	65%	67%	67%

Verksamhetsmått Kultur- och utbildningsnämnd	Bokslut 2014	Budget 2015	Budget 2016
<u>Biblioteket</u>			
Nettokostnad/ invånare (kronor)	276	254	281
<u>Musikskolan</u>			
Nettokostnad/invånare (kronor)	325	381	379
<u>Förskolan</u>			
Antal barn*	379	402	418
Nettokostnad/ barn (kronor)**	107 370	111 533	110 928
<u>Förskoleklass</u>			
Antal barn*	93	80	81
Nettokostnad per barn (kronor)	30 769	43 850	45 493
<u>Fritidshem</u>			
Antal barn*	342	350	350
Nettokostnad per barn (kronor)	26 831	24 666	25 545
<u>Grundskola</u>			
Antal elever*	846	842	838
Nettokostnad/elev (kronor)	101 568	102 588	108 478

Nytt verksamhetsmått för Budget 2014 är att alla kostnader är fördelade per verksamhet.

* Antalet flyktingbarn och nyanlända är inte medräknade

** Ny förskoleavdelning öppnade under hösten 2014 samt ännu en ny avdelning öppnade hösten 2015

SOCIALNÄMND

Antal ledamöter: 11

Ordförande: Anita Bohlin Neuman

Förvaltningschef: Ingmar Ångman

Nämndens verksamhet

Socialnämndens verksamhet omfattar följande fyra verksamhetsområden:

- Vård och omsorg (VoO)
- Omsorg om funktionshindrade (OoF)
- Individ & familjeomsorg (IFO)
- Förvaltningsövergripande verksamhet

Verksamheten inom vård och omsorg (VoO) bedrivs som hemvård i det egna hemmet och i våra två särskilda boenden, Letälvsgråden och Västergården. Inom hemvården utförs serviceinsatser, personlig omvårdnad samt hemsjukvård som i vissa fall är mycket omfattande. Dessutom erbjuds korttidsplatser, avlastning och växelvård samt rehabilitering och administration av bostadsanpassning.

Inom omsorgen om funktionshindrade (OoF) finns fyra gruppboendestäder, Björklundsgatan, Brogatan, Skolgatan och Odelbergsvägen. För psykiskt funktionshindrade finns stödboendet Muttern. Daglig verksamhet bedrivs i olika former för och dessutom finns sysselsättning för gruppen psykiskt funktionshindrade.

Individ- och familjeomsorg (IFO) omfattar olika former av verksamhet för stöd till barn, ungdomar och missbrukare samt verksamhet för försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder inom den nya enheten "Försörjning och arbete". Individ- och familjeomsorg ansvarar också för kommunens flyktingmottagning med boendet Vida Världen för ensamkommande barn.

Förvaltningsövergripande verksamhet omfattar ledningsfunktion, med förvaltningschef och verksamhetschefer, samt administrativt stöd till socialförvaltningen och socialnämnden.

Övergripande verksamhetsplan 2015-2017

Socialnämnden har under 2014 antagit en övergripande verksamhetsplan för 2015-2017 (SN § 78/2014/2).

Med utgångspunkt i kommunens vision och strategiska plan samt redovisad omvärlds- och nulägesanalys har följande inriktningsmål för Socialnämndens verksamhet 2015-2017 fastställts:

- Socialnämndens verksamhet kännetecknas av att den bidrar till ökad självständighet för de enskilda som är i behov av denna.
- Socialnämndens verksamhet kännetecknas av att de insatser som ges utgår från de enskildas behov, samordnas och bildar en helhet.
- Socialnämndens verksamhet kännetecknas av att kvaliteten i den är säkerställd och håller en hög nivå.

Verksamhetsplanen finns dokumenterad i en egen handling som antagits av socialnämnden i juni 2015 (SN § 95/2015)

I utformningen av verksamhetsplan och budget har kommunfullmäktiges beslut om *Strategisk inriktning 2011-2014* beaktats vad avser:

- Utformning av verksamhetsplaner och kvalitets- och ledningssystem för förvaltningen
- Att verka för att skapa goda livsvillkor för kommunens innevånare
- Verksamhetens arbete skall präglas av långsiktig planering, ansvarsfull hushållning och stark budgetdisciplin

Utvecklingsområden

Genom årligen sammanställd verksamhetsberättelse samt kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse har socialnämnden lokaliserat vilka starka respektive svaga områden som finns och därigenom identifierat utvecklingsområden som 2016 bl a är:

- Sänkt försörjningsstöd särskilt för ungdomsgruppen 18-25 år
- Ökat inflytande inom vården på tidpunkt för när beslutade insatser ska genomföras
- Sänkta kötider till särskilt boende
- Ökade fallpreventiva insatser
- Minskad användning av olämpliga läkemedel
- Ökad samverkan internt och externt
- Minskad antal avvikelser
- Förbättring av kompetensplanering och kompetensstyrning i verksamheten

Verksamhet

Nedan lämnas en sammanställning och kortfattade beskrivningar av förändringar som föreslås i budget 2015 inom de olika verksamheterna.

Sammanställning av förändringar 2015 (tkr)

Åtgärd	Nettokostnad
Verksamhetsförändringar	
1. Trygghetslarm	300 tkr
2. Natten (Vik + PO)	490 tkr
3. Korttidsboende	400 tkr
4. Sjuksköterskebemanning	700 tkr
5. Försörjningsstöd	500 tkr
6. Utvecklingsledare	60 tkr
7. Generella kostnadsanpassningar	416 tkr
8. Förstärkning gruppbostad	450 tkr

1 Trygghetslarm

Successivt byts trygghetslarmen i hemtjänsten ut mot digitala larm enligt de krav som ställs från Socialstyrelsen. Utbytet är en nödvändighet ur säkerhetssynpunkt och med tanke på att det analoga telefonnätet kommer att avvecklas. Även larmen på särskilt boende har digitaliserats till en ökad kostnad.

2 Natten (vik + PO)

Vid tillskapande av de utökade natttjänsterna inom särskilt boende tillskötts inga medel för vikarietäckning. Detta har inneburit att verksamheten inte varit i ekonomisk balans. Dessutom tillskjuts medel för de utökade kostnaderna för ersättning för obekvämt arbetstid.

3 Korttidsboende

Korttidsboendet på Slussen har åtta permanenta platser och två platser att användas som tillfälliga utökningar. Behovet har under 2015 huvudsakligen varit 10 platser varför budgeten behöver förstärkas för att verksamheten ska vara i ekonomisk balans.

4. Sjuksköterskebemanning

Tillgången till sjuksköterskor i verksamheten är avgörande för att den ska kunna bedrivas på ett säkert sätt. Under senare år har tyngden i hemsjukvården ökat och allt svårare sjuka vårdas i hemmen. Sjuksköterskebemanningen har därför behövt stärkas. Tillskottet innebär att ekonomin anpassas till den bemanning som redan krävts.

5. Försörjningsstöd

Under 2015 prognostiseras ett underskott i verksamheten motsvarande 1 000 tkr. Statsbudgeten innehåller åtgärder som kan inverka positivt på utvecklingen av försörjningsstödkostnaderna. Ett tillskott motsvarande hälften av det beräknade underskottet bedöms som nödvändigt.

6. Utvecklingsledare

Förslag finns om att flytta socialförvaltningens tjänst som utvecklingsledare till kommunstyrelseförvaltningen. Detta innebär en kostnadshöjning för socialnämndens budget.

7. Generella kostnadsanpassningar

De reduceringskrav som fastställt i kommunfullmäktiges rambeslut.

8. Förstärkning gruppbostad

Under 2015 har en extra förstärkning utöver budget krävts för att klara omsorgen inom en gruppbostad. Även arbetsmiljöskäl har krävt detta.

Kostpriser

Kost priserna 2016 är oförändrade från 2015.

	Pris 2015	Pris 2016
Särskilt boende	3 650 kr/mån	3 650 kr/mån
<i>Dagsportioner</i>		
Ordinärt boende	60 kr/dag	60 kr/dag
<i>Matdistr / lunch</i>		
Dagrehab / Gästis	70 kr/dag	70 kr/dag
<i>Lunch, mellanmål</i>		
Korttidsboende	122 kr/dag	122 kr/dag
<i>Dagsportioner</i>		

Trygghetslarm

Under 2016 fortsätter utbytet av trygghetslarm till digitala sådana. I samband med bytet ändras avgifterna och trygghetslarmen kostar 350 kr/månad. Utbytet är en nödvändighet ur säkerhetssynpunkt och med tanke på att det analoga telefonnätet kommer att avvecklas. Den nya avgiftsnivån för trygghetslarmen är i paritet med övriga kommuner i Närke.

Möjliga kostnadsanpassningar

Nedan redovisas föreslagna verksamhetsförändringar för 2016 med beräknade förändringar av kostnader och intäkter. Åtgärderna beskrivs nedan under respektive rubrik.

Åtgärd	Nettokostnad
1. Prishöjning larm, enbart ett pris för alla larm.	100 tkr
2. Höjd maxtaxa	100 tkr
3. Hyreshöjning SÄBO och gruppbostad	40 tkr
4. Samordning inom arbetsmarknadsverksamheten	350 tkr
5. Handläggning förenklat fsg-stöd	200 tkr
6. Minskning inom öppna missbruksvården	250 tkr

7. Utökade insatser ensamkommande barn	675 tkr
8. Borttagande av förstärkningsresurs gruppbostad	450 tkr
9. Sovande jour Odelbergsvägen	200 tkr
10. Hyreskostnad Västergården	450 tkr
11. Fördelning kostnad IFO chef	180 tkr

1 Prishöjning larm

Under 2016 fortsätter utbytet av trygghetslarm till digitala sådana. Dessa är mer kostsamma och idag betalar den som har ett digitalt larm en dyrare avgift än de med analoga sådana. Förslaget innebär att alla från 2016 betalar den dyrare avgiften oavsett typ av larm. Det nya priset blir då 350 kronor per månad vilket innebär en kostnadshöjning på 100 kr per månad för de som idag betalat det lägre priset. Larmkostnaden ingår i beräkningen av maxtaxa och innebär därför ingen ökad kostnad för de som redan idag betalar maxbelopp.

2 Höjd maxtaxa

Nuvarande högsta avgift i det statligt reglerade systemet med maxtaxor för äldreomsorgen är 1780 kronor per månad. Enligt regeringens budgetproposition höjs taket med 211 kronor per månad från 1 juli 2016. Många betalar idag en lägre avgift och påverkas inte av höjningen. Bedömningen är att socialnämndens intäkter ökar med 100 tkr med anledning av förändringen.

3 Hyreshöjning SÄBO och gruppbostad

Hyran på särskilt boende och gruppbostad höjdes relativt kraftigt inför 2015. Inför nästa år föreslås en hyreshöjning på lägre nivå jämförbart med en normal hyresökning. I genomsnitt föreslås att hyrorna höjs med 100 kronor per månad och att förvaltningen får bestämma detaljerna kring hur denna höjning fördelas. Av höjningen, får den som idag erhåller bostadstillägg, 95% täckt av ökat bostadstillägg.

4 Samordning inom arbetsmarknadsverksamheten

Genom samordning av lokaler och verksamheter internt inom arbetsmarknadsverksamheten bedöms minskning med en halv arbetsledartjänst kunna genomföras. Dessutom kommer ökade insatser att krävas för arbetsmarknadsinsatser för tidigare ensamkommande barn varför ytterligare en del av tjänst ska finansieras via de statsbidrag som erhålls på området. Sammanlagd nettokostnadsminskning med 350 t kr.

5 Handläggning förenklat försörjningsstöd

Det ökade antalet flyktingar som tas emot i kommunen innebär ökade arbetsinsatser avseende handläggning av försörjningsstöd. Under året har 25% av en administrativ tjänst avsatts för ändamålet. Under nästa år behöver ytterligare 25% avsättas för enkla ärenden inom försörjningsstöd. Detta frigör utrymme för socialsekreterarna att arbeta med flyktingärenden. Ytterligare 25% av en heltidstjänst ska därför finansieras via statsbidragen för flyktingmottagningen.

6 Minskning inom öppna missbruksvården

Förslaget innebär att den utökning som genomfördes inom öppna missbruksvården för att bättre klara av uppsökande verksamhet tas bort. Detta innebär att en halvtidstjänst tas bort. Effekterna av den uppsökande verksamheten på området har varit svåra att utläsa.

7 Utökade insatser för ensamkommande barn

Under 2015 har antalet ensamkommande barn i kommunen ökat kraftigt. För att mer korrekt spegla arbetsinsatsernas fördelning bör ytterligare 0,5 ssg socialsekreterare i barn och ungdomsgruppen finansieras via de särskilda statsbidrag som utbetalas för handläggning av utredningar av ensamkommande barn. Likaså belastar gruppen ensamkommande barn familjehemsverksamheten där Degerfors samverkar med Karlskoga kommun. 0,25 ssg familjehemssekreterare bör belasta verksamheten för ensamkommande barn och finansieras med de statsbidrag kommunen erhåller inom området. De administrativa resurserna kopplat till verksamheten behöver förstärkas med 0,25 ssg. Delar av arbetsmarknadsverksamheten kommer under 2016 att behöva inriktas mot målgruppen ensamkommande barn, kostnader motsvarande 100 tkr bör belasta statsbidragen för målgruppen. Kalkylen för antalet barn i verksamheten har mellan åren ökat från 28 till 75 st. Förvaltningens allmänna kostnader bedöms öka med ytterligare 100 tkr för målgruppen.

8 Borttagande av förstärkningsresurs gruppbostad

Den tillfälliga förstärkning som funnits under året på en gruppbostad tas bort. Situationen på boendet har förbättrats och även om förbättringen varat under en kortare tid bedöms den kunna bestå. Konsekvensbeskrivningar och förhandling med fackliga parter kommer att genomföras enligt det regelverk som finns.

9 Sovande jour på gruppbostad Odelbergsvägen

Verksamheten vid gruppbostad Odelbergsvägen bedöms kunna ha sovande jour istället för vaken nattpersonal. Detta medför en kostnadsminskning

för verksamheten och frigör arbetstid dagtid. Konsekvensbeskrivningar och förhandling med fackliga parter kommer att genomföras enligt det regelverk som finns.

10 Hyreskostnad Västergården

Sedan sommaren 2015 har ett boende för ensamkommande barn inrättas i tidigare tomma utrymme på Västergården plan 5. Boendet är tänkt temporärt men med tanke på nuvarande inströmning av anvisade barn är bedömningen att boendet kommer att behöva vara i bruk hela 2016. Det innebär att den ombyggnation till trygghetsbostäder som nämnden ställt sig positiv till skjuts på framtiden.

11 Fördelning kostnad IFO-chef

Verksamheten med ensamkommande barn har ökat kraftigt i omfattning. Verksamheten utgör en allt större andel av den totala IFO-verksamheten. Verksamhetschefens arbetsuppgifter och finansiering av tjänsten bär därför fördelas så att 0,25 ssg rör de ensamkommande barnen. Medel från de statliga bidrag som finns för verksamheten föreslås täcka del av IFO-chefstjänsten.

Riktade statsbidrag inom äldreomsorgen

Statsbudgeten för 2016 till 2018 innehåller riktade statsbidrag avseende förstärkning av bemanning och kvalitet i äldreomsorgen. Beräknat belopp för 2016 uppgår till 2 480 tkr. Förslag finns att socialnämnden tillförs 1 800 tkr av dess medel 2016. Nämnden har beslutat om följande fördelning av dessa medel.

1 Sjuksköterskor bemanning 700 tkr

Tjänster som redan genererats under 2015 utifrån identifierade behov i verksamheten.

2. Korttidsboende bemanning 790 tkr

Medlen möjliggör utökning till 10 platser permanent på Slussen.

3. Förstärkning arbetsterapeut 260 tkr

Möjliggör utökade rehabiliteringsinsatser.

Utrymme saknas i budget för extraordinära kostnader på grund av externa institutionsplaceringar av personer med omfattande och komplicerade vårdbehov. Socialnämnden önskar att likt 2015 kunna täcka kostnaden med en överföring från Vida Världens verksamhet. För 2015 är det beräknade behovet 1,9 miljoner.

Ensamkommande barn

Mottagning av ensamkommande barn till Vida världen, ett sk hem för vård och boende (hvb-hem), har varit i drift sedan 2011. Under 2015 har nytt avtal tecknats med Migrationsverket, som innebär utökning till 95 platser. Under året planeras utökad antal platser vid Vida Världen samt tillskapande av ytterligare boendeenheter. För närvarande finns flera tillfälliga lösningar för att tillgodose behovet av platser.

Nytt boende LSS

Tillskott till socialnämndens budget för inrättande av ett trapphusboende för funktionshindrade. Beräknad driftstart i april månad 2016.

Investeringar

Socialnämnden har 2015-10-21 beslutat om investeringar för perioden 2016-2018 enligt nedanstående (SN § 130/2015).

	2016 (tkr)	2017 (tkr)	2018 (tkr)
Medicintekniska produkter	600	600	600
Inventarier Trapphusboende, OoF	100	0	0
E-tjänster	380	200	200
Åtgärder, VoO	300	600	100
Ospecificerade investeringar	0	0	500
Summa investeringar	1 380	1 400	1 400

Medicintekniska produkter

Inköp av medicintekniska produkter, t ex lyftanordningar, vård sängar. Investeringens volymen beräknas till ca 600 tkr per år.

Inventarier trapphusboende

Nyanskaffningar avseende inventarier till ny verksamhet. Beräknad kostnad 100 tkr.

E-tjänster

Investeringen förutsätter att medel kan omdisponeras från årets investeringsbudget. Sammanlagt finns 660 tkr avsatta för olika ändamål inom området, endast en mindre del kommer att förbrukas under 2015. Den föreslagna investeringsbudgeten räcker till genomförande av planerade projekt: planeringssystem inom hemvården, nyckelfri hemtjänst, modul för ÅBIC samt ytterligare något verktyg under förutsättning att överskjutande medel 2015 omdisponeras till 2016.

Åtgärder VoO

2016 fortsatt utbyte av inventarier i särskilt boende samt åtgärder för att tvätta personalkläder och ordna omklädningsrum för all personal inom hemtjänst och sjuksköterskor. 2017 fortsatt utbyte av inventarier särskilt boende samt montering av markiser Letälvsgården.

Ospecificerade åtgärder

Ej beslutade men planerade åtgärder kommande år.

Budgetsammandrag, Socialnämnden	Bokslut 2014	Budget 2015	Budget 2016
Verksamhetens intäkter	61 417	49 621	
Verksamhetens kostnader	-260 729	-251 800	
- varav personalkostnader*	-182 124	-179 416	
- varav kapitaltjänstkostnader	-1 148	-1 248	-1 197
Verksamhetens nettokostnad	-199 312	-202 179	
Driftbudgetram (inkl. kapitaltjänstkostnader)	-195 520	-202 179	-211 862
Resultat	-3 792	0	
Andel av nämndernas total nettokostnad, %	40%	41%	41%
Nettokostnad/invånare, kronor	20 912	21 215	22 217
Nettoinvesteringar	952	1 480	1 380
Personal – antal helårsarbetare**	302,85	312,86	
Personalkostnadernas andel av kostnader, %	69,9 %	71,7 %	

* Personalkostnaderna har redovisats olika mellan åren

** Ökningen beror främst på ett nyöppnat boende inom äldreomsorgen

Tabellen ej färdig

DRIFTBUDGET OCH INVESTERINGSBUDGET

DRIFTBUDGET	Budget 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Kommunstyrelsen	-96 258	-95 813	-98 017	-101 055
Oförutsett	-850	-4 192	-200	-200
Bygg- och miljönämnden	-118	-121	-124	-128
Servicenämnden	-20 139	-21 145	-21 631	-22 302
Kultur- och utbildn	-163 051	-171 316	-175 256	-180 689
Socialnämnden	-200 931	-210 845	-215 694	-222 381
Ospec kostnadsanpassningar	0	0	0	0
Summa	-481 347	-503 432	-510 923	-526 755
KP, internränta, pensioner, omställningsfond (netto)	9 684	5 428	7 613	6 574
Generell finansiering, ej förbrukat statsbidrag		3 750	1 500	1 500
Verksamhetens nettokostnader	-471 663	-494 254	-501 810	-518 681

- Genomsnittlig uppräkningsgrad har skett med 2,3 % för 2017 och 3,1 % för 2018
- För 2016 har finansiering skett med statsbidrag avseende flyktingverksamheten, 3 750 tkr. För 2017 och 2018 är motsvarande nivå 1 500 tkr.

Investeringsbudget	2016	2017	2018
Kommunstyrelsen	2 000	3 000	3 000
Kultur- och utbildningsnämnden	3 187	2 620	2 500
Socialnämnden	1 380	1 400	1 300
Servicenämnden	18 340	14 775	14 175
<i>varav skattekollektiv</i>	<i>7 890</i>	<i>8 075</i>	<i>7 175</i>
<i>varav avgiftskollektiv</i>	<i>10 450</i>	<i>6 700</i>	<i>7 000</i>
Summa investeringar	24 907	21 795	20 975

Investeringsbilaga återfinns på sidan 27-28. Följande gäller för nedanstående projekt.

- För trafiksituation/utemiljö Stora Valla ska budgetbeloppen uppdateras, anslagsbindningsnivån är på projektnivå samt att igångsättningsbeslut krävs av kommunstyrelsen.
- För ventilation Nämndhuset är anslagsbindningsnivån på projektnivå samt att igångsättningsbeslut krävs av servicenämnden.
- För Degerfors vattenverk är anslagsbindningsnivån på projektnivå samt att igångsättningsbeslut krävs av servicenämnden.

RESULTATBUDGET, BALANSBUDGET OCH FINANSIERINGSBUDGET

RESULTATBUDGET	Resultat 2014	Prognos 2015	BUDGET 2016	Plan 2017	Plan 2018
Verksamhetens intäkter*	127 813	113 157	---	---	---
Jämför intäkt, AGS 2004		4 254			
Verksamhetens kostnader	-592 106	-588 885	---	---	---
Verksamhetens nettokostnader	-464 293	-471 474	-494 254	-505 818	-521 711
Jämför kostnad, Fsg Bruket 1:27		-2 329			
Avskrivningar	-22 192	-23 639	-24 600	-24 500	-24 300
Verksamhetens nettokostnader	-486 485	-497 442	-518 854	-530 318	-546 011
Skatteintäkter	380 518	389 870	407 675	425 613	445 165
Generella bidrag och utjämning	106 650	102 694	116 212	110 959	104 807
Riktade statsbidrag	0	3 586	3 935	3 935	3 935
Finansiella Intäkter	2 902	1 600	2 520	2 520	2 520
Finansiella Kostnader	-4 896	-4 037	-4 114	-4 155	-4 060
Resultat för extra ord poster	-1 311	-3 729	7 374	8 554	6 356
Extra ordinära kostnader	0	0	0	0	0
Årets resultat	-1 311	-3 729	7 374	8 554	6 356

* Exkl extra statsbidrag 2015/2016, flyktingar

Not 1 Finansiella intäkter	2016	2017	2018	Not 2 Finansiella kostnader	2016	2017	2018
Räntor	20	20	20	Räntekostnader	-4 090	-4 090	-3 967
Borgensavgifter	1 500	1 500	1 500	Finansiell kostnad, pensions- skuld	-24	-65	-93
Utdelning, Kommuninvest	1 000	1 000	1 000				
	2 520	2 520	2 520		-4 114	-4 155	-4 060

BALANSBUDGET	Resultat 2014	Prognos 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Anläggningstillgångar	364 849	376 211	386 218	383 513	380 188
Kortfristiga fordringar	57 412	57 412	57 412	57 412	57 412
Förråd	28	28	28	28	28
Kassa, bank	15 586	30 569	26 971	28 285	28 024
Omsättningstillgångar	73 026	88 009	84 411	85 725	85 464
SUMMA TILLGÅNGAR	437 875	464 220	470 629	469 238	465 652
Eget kapital	126 788	126 788	134 162	142 716	149 072
Avsättningar	4 517	3 666	3 801	3 936	4 091
Långfristiga skulder	176 728	196 842	196 742	186 642	176 542
Kortfristiga skulder	129 842	136 924	135 924	135 944	135 947
Skulder	306 570	333 766	332 666	322 586	312 489
EGET KAPITAL, AVSÄTT- NINGAR OCH SKULDER	437 875	464 220	470 629	469 238	465 652
<i>Soliditet %</i>	29,0%	27,3%	28,5%	30,4%	32,0%

FINANSIERINGSBUDGET	Resultat 2014	Prognos 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	-1 311	-3 729	7 374	8 554	6 356
Statsbidrag flykting*		11 400			
Justering för av- och nedskrivningar	22 192	23 639	24 600	24 500	24 300
Justering för gjorda avsättningar		0	135	155	158
Justering för ianspråktaga avsättningar	-1 960	-1 060	-1 000	0	0
Justering för kollektivtrafik avsättning					
Övrigt, ej likvidpåverkande poster	493	2 329			
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	19 414	32 579	31 109	33 209	30 814
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-5 409	-380			
Ökning/minskning förråd	313				
Ökning/minskning kortfristiga skulder	13 283				
Kassaflöde från löpande verksamhet	27 601	32 199	31 109	33 209	30 814
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Ombudgetering investeringar			-9 700		
Investering i materiella tillgångar	-48 863	-39 300	-24 907	-21 795	-20 975
Försäljning av materiella tillgångar		3 000			
Investering i finansiella tillgångar		-1 720			
Försäljning av finansiella tillgångar		690			
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-48 863	-37 330	-34 607	-21 795	-20 975
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	15 000	20 000			
Nya anslutningsavgifter	244	214			
Amortering av skuld	-100	-100	-100	-10 100	-10 100
Ökning av långfristiga fordringar					
Minskning av långfristiga fordringar					
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	15 144	20 114	-100	-10 100	-10 100
Periodens kassaflöde	-6 118	14 983	-3 598	1 314	-261
Likvida medel vid årets början	21 704	15 586	30 569	26 971	28 285
Likvida medel vid periodens slut	15 586	30 569	26 971	28 285	28 024

*Osäkert hur stor del som tillförs resultatet 2015

INVESTERINGSBILAGA 2016-2018

Kommunstyrelsen	2016	2017	2018
Folkhälsönämnd	350	350	350
KS ospecificerat	650	650	650
Trafiksituation St Valla/Utemiljö	1 000	1 000	1 000
Fiber landsbygd		1 000	1 000
Summa kommunstyrelsen	2 000	3 000	3 000

Servicenämnden	2016	2017	2018
Gata ospec	140	150	150
Belysningsmaster	75	75	75
Lekplatser	75	200	200
Traktor	600		600
Ny gatuöverbyggnad	2 000	2 500	2 000
Galtåsvägen			500
Högbergsgatan			1 000
Kanada/Stora Vallaområdet	600		
IT	400	400	400
Fastigheter	1 500	1 500	1 500
Dränring Folkets hus		1 500	
Ventilation nämndhuset	1 500		
Konstgräs St Halla		1 000	
Stora Valla IP		750	750
Degernäs - campingstugor	1 000		
Skattefinansierad	7 890	8 075	7 175
Dfs Vattenverk	5 000		
Ventilbyten, serviser	300		
Relining spillvatten	350	1 000	
Strömtorp Norra avlopp			2 000
Galtåsvägen sanering VA		700	
Högbergsgatan I+II		1 500	1 000
Inloppsdel Dfs reningsverk			800
Blåsmaskin Dfs reningsverk		300	
Styrssystem		700	
Utbyte VA-ledningar	2 000	2 500	2 500
Pumpstation P11			700
Renhållningsfordon	2 800		
Avgiftsfinansierad	10 450	6 700	7 000
Summa Servicenämnden	18 340	14 775	14 175

Kultur- och utbildningsnämnden	2016	2017	2018
Skoladm Tilläggsmodul	162		
Elevhälsa Upprustning lokaler	50		125
Möbler till musikskola	50		
Ljusant Teatersalong resp Projektor	75		100
Ny matta till biblioteket			200
Nutidskonst för offentliga rum	30	30	
Restaurering Smältarb, övervåning	100	100	100
F-6 Skolmöbler		200	200
Utemiljö F-6-skolor	300		
F-6 Elevdatorer	150	150	150
F-6 Inventarier träslöjd	250		
F-6 Inventarier textilslöjd		150	
F-6 Musikinstrument		125	
F-6 Idrottshallar		100	100
F-6 Tillgänglighetshallar	150	150	150
F-6 NTA-etablering för NO-undervisning	120		
F-6 IT och kompensatoriska hjälpmedel	200	200	200
IT och komp. hjälpmedel träningskola	50	50	50
F-6 Digital utrustning till klassrum		150	150
Teknisk utrustning 7-9	75		400
Idrottsutrustning 7-9		40	
Rastmöbler, inomhus 7-9	100		
Skolmöbler 7-9		500	250
Renovering personalrum 7-9		200	
Renovering datasal 7-9	200		
Renovering biologisal 7-9		150	
Trådlös förskolan	100	100	100
Uppr/kompl utemiljöer mm förskola	225	225	225
Hiss Stora vallahallen	800		
Summa Kultur- och utbildningsnämnden	3 187	2 620	2 500

Socialnämnden	2016	2017	2018
Medicintekniska prod	600	600	600
Inventarier trapphusboende OoF	100		
E-tjänster	380	200	200
Åtgärder VoO	300	600	100
Ospecificerade investeringar			400
Summa Socialnämnden	1 380	1 400	1 300

TOTALSUMMA	24 907	21 795	20 975
-------------------	---------------	---------------	---------------

Regler för 2016 års budget

Avvikelser från denna budget angivna anslag och verksamhetsnivåer i form av ny verksamhet, nytt ändamål, investeringar utöver ram etc. får inte ske utan kommunfullmäktiges medgivande.

Budgetuppföljning och delårsrapport

Delårsrapport skall upprättas efter sex månader. Från och med februari månad ska uppföljning av ekonomi ske. Kvartalsvis skall personalredovisning ingå i dessa månadsuppföljningar.

Driftbudgeten

Anslagsbindningen för driftbudgeten skall vara knuten till nämnd/styrelsenivå. Varje nämnd/styrelse har fått en ekonomisk ram för driftkostnaderna. Nämnd/styrelsen ansvarar för att verksamheten finansieras inom den ekonomiska ramen. I princip beviljas ej tilläggsanslag för kostnadsökningar och nya verksamheter m m.

Nämnd/styrelse ansvarar vidare för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställer i budget. Måluppfyllelsen för verksamheten måste alltid anpassas till nämnders/styrelsers ekonomiska situation.

Nämnd/styrelse äger rätt att fritt omdisponera i driftbudgeten inom sitt eget ansvarsområde.

Nämnd/styrelse äger inom sitt ansvarsområde rätt att delegera åt i kommunen anställd att på nämndens vägnar fatta beslut om omdisponeringar inom driftbudgeten avseende den anställdes ansvarsområde. Omdisponeringar får ej medföra en avvikelse från facknämndens/styrelsens verksamhetsinriktning. Alla omdisponeringar inom driftbudgeten skall rapporteras till ekonomi- och personalavdelningen och styrkas med kopia på beslut.

Nämnders/styrelsers ökade ansvar innebär ett fortsatt ökat krav på utarbetande av verksamhetsmål samt framtagande av verksamhetsmål för uppföljning av verksamheten.

Överföring av anslag mellan nämnder får ske på tjänstemannanivå om förvaltningschefer är överens. Kravet är att det ej är väsentliga belopp och att det inte påverkar verksamhetens omfattning eller inriktning. Återrapportering ska i dessa fall ske till kommunstyrelsen.

Investeringsbudgeten

Anslagsbindningen för investeringsbudgeten skall vara knuten till de belopp som angivits i investeringsbudgeten. Detta innebär att nämnden ansvarar för att angivna investeringar sker inom den ram som nämnden har fått tilldelat.

Nämnden äger fritt omdisponera och omprioritera inom angiven ram. För vissa större investeringar äger fullmäktige rätt att fastställa anslagsbindningsnivån till respektive projekt. Inom Servicenämnden skiljs den skattefinansierade verksamheten från de båda avgiftskollektiven. Omdisponeringar inom investeringsbudgeten skall rapporteras till ekonomi- och personalavdelningen och styrkas protokollsutdrag från kommunfullmäktige.

Nämnd/styrelse skall varje månad i samband med månadsuppföljningen rapportera i belopp hur stora investeringarna har varit. Slutredovisning av projekt skall ske vartefter projekten färdigställs. Slutredovisningen skall därefter omgående tillsändas personal- och ekonomiavdelningen för aktivering.

Förvärv av inventarier och maskiner med objektskostnad motsvarande 50 % av föregående års prisbasbelopp eller mer (innebär ca 20 tkr eller mer) samt en beräknad livslängd på minst tre år budgeteras på investeringsbudgeten.

I samband med nyinvesteringar avseende byggnationer kan fullmäktige fatta beslut om speciell avsättning ska skall göras avseende konstutsmäckning. För planperioden 2015-2017 är bedömningen att inga pengar ska sättas av för konstnärlig utsmyckning. Detta på grund av investeringarnas beskaffenhet.

Driftkostnads kalkyler ska alltid upprättas inför äskande av investeringsanslag.

Omdisponeringar från drift- till investeringsbudget

Kommunstyrelsen bemyndigas inom driftbudgeten, vid framställan från nämnd/styrelse omdisponera från drift- till investeringsbudgeten inom samma nämnd/ styrelse upp till högst 150 000 kronor för ett och samma ändamål.

Delegationen omfattar endast sådan anslagsgivning för vilken medelsanvisning kan ske genom omdisponering inom samma nämnders /styrel-

sers verksamhetsområden som anslaget avser tillföras. Kommunstyrelsen äger ej befogenhet att omfördela anslag mellan olika nämnder/styrelser.

Omdisponeringar inom investeringsbudgeten

Kommunstyrelsen äger ej befogenhet att omfördela anslag mellan olika nämnder/styrelser.

Upphandlingsregler

Upphandling skall ske inom ramen för givna anslag och enligt kommunens upphandlingspolicy och inköpsregler (KF § 27/2011).

Upptagande av tillfälliga lån

Den beloppsgräns inom vilken kommunstyrelsen jämlikt sitt reglemente § 4 (finanspolicy) äger uppta rörelsekrediter med en löptid till ett år är för budgetåret 2016; 10 000 000 kronor.

Fastighetsförvärv/försäljning

Den utgiftsram inom vilken kommunstyrelsen § 5 i styrelsens reglemente bemyndigas att förvärva fastighet eller fastighetsdel för budgetåret 2016 utgör 500 000 kronor.

Den beloppsram inom vilken kommunstyrelsen jämlikt sitt reglemente § 5 bemyndigas för budgetåret att försälja fastigheter utgör 5 000 000 kronor samt högst 750 000 kronor per objekt.